

چرتکه

دبه «هزار همتی»

دولت علیه بازنشستگان؟

علی حیدری

یکشنبه ۲۴ فروردین ماه ۱۴۰۴ بخشهایی از سخنان رئیس مجلس شورای اسلامی در جلسه کمیسیون اجتماعی مجلس در خروجی خبرگزاری ها و رسانه ها انتشار یافت که مربوط به بدهی های بیمه ای دولت به سازمان تامین اجتماعی بود و حاوی نکات مثبت و سازنده زیادی بود ولیکن بخشی ازسخنان ایشان که علی الظاهر براساس گزارش دولتی ها به ایشان عنوان گردید بسیار نگران کننده و حاکی از «دبه هزار هزار میلیارد تومانی دولت » در محاسبه مطالبات بیمه ای سازمان تامین اجتماعی است .

رئیس مجلس در سخنانی که منطبق بر بندهای ۳ و ۴ سیاستهای کلی تامین اجتماعی و قانون برنامه هفتم توسعه است در این جلسه تصریح و تاکید کردند که « دولت نباید در پرداخت های قانونی خود به بیمه ها کوتاهی کند و از فروردین باید تمام دیون بیمه ها از سوی دولت پرداخت شود و نباید اضطراب درست کنیم و در این پنج سال (در طول سالهای برنامه هفتم توسعه) طلب های حسابرسی شده صندوقهای بازنشستگی باید پرداخت شود وکمیسیون اجتماعی این موارد را ازدولت مطالبه کند »این فراز سخنان رئیس مجلس کاملا منطبق بر بندهای ۳ و ۴ سیاستهای کلی تامین اجتماعی است که اشعار می دارد « حفظ و ارتقاء ارزش ذخایر و اندوخته های بیمه ای و جلوگیری از ایجاد و انباشت بدهی های دولت » و ۵ حکم متناظر با این سیاست ابلاغی نیز در برنامه هفتم توسعه آمده و به دولت تکلیف شده است .

در فراز دیگری از سخنرانی ایشان آمده است که « تاکنون ۳۸۰هزار میلیارد تومان به تامین اجتماعی کمک کرده ایم » که احتمالا منظور ایشان کمکهایی است که دولت و مجلس در سال قبل به صندوقهای کشوری ، لشکری و فولاد نموده اند وگرنه طی ۷۰سال گذشته دولتها و مجالس هیچ کمکی به سازمان تامین اجتماعی ننموده اند و غالباً از جیب سازمان تامین اجتماعی برداشته اند و اگر منظورشان از این رقم ، بازپرداخت و تادیه بدهی های بیمه ای معوقه و سنواتی دولت به سازمان تامین اجتماعی بوده است که باید گفت این کار کمک نیست بلکه تادیه تعهدات و بدهی ها است و در واقع دولت و مجلس با تاخیر چندین دهه ای بخشی از حقوق حقه بیمه شدگان را که سالها پیش متعهد به پرداخت نقدی و روزآمد آن بوده اند را با تاخیر و در قالب سهام و اوراق ...و ایفاد نموده اند و کمک محسوب نمی شود .

علیهذا نکته مهم و نگران کننده در سخنان رئیس مجلس آنجا است که ایشان گفتند « در مورد بدهی های دولت به سازمان تامین اجتماعی عدد ۷۰۰ همت مطرح بود ولی بعدها معلوم شد ۴۰۰ همت است و با نگاهی به حسابرسی های قابل تأیید بدهی دولت حدود ۲۴۰ همت است » که احتمالا این ارقام را ایشان به استناد گزارشات دولتی ها ازجمله سازمان برنامه و بودجه و وزارت امور اقتصادی و دارایی (مرکز مدیریت بدهی های دولت) مطرح نموده است که خلاف واقع است و بسیار نگران کننده خواهد بود .

این گزاره حاکی از آن است که ظاهرا دولتی ها نمی خواهند ارزش واقعی مطالبات سازمان تامین اجتماعی را ملاک عمل قرار دهند و این امر برخلاف نص صریح بندهای ۳ و ۴ سیاستهای کلی تامین اجتماعی (پابندی به حقوق و تعهدات بین نسلی ، حفظ و ارتقاء ارزش ذخایر بیمه ای ، رعایت اصول ، قواعد و محاسبات بیمه ای و عدم تحمیل بار مالی تعهدی و بین نسلی تامین نشده) و نیز مغایر با مفاد بند« هـ » ماده ۷ قانون ساختار نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی (مطالبات سازمانها، صندوقها و مؤسسات بیمه‌ای فعال در قلمروهای نظام‌تأمین اجتماعی از دولت بر‌مبنای ارزش واقعی روز و براساس نرخ اوراق مشارکت‌پرداخت خواهد شد) است .

این رویکرد جدید دولتی ها همچنین برخلاف رویه ها و روالهای حسابرسی است که از سال ۱۳۸۳ تا ۱۴۰۲ در صورتهای مالی سازمان تامین اجتماعی ملاک عمل بوده و هرساله مورد تصویب شوراییالی تامین اجتماعی وقت و هیات امناء (از ابتدای تاسیس سازمان تا سال گذشته ، همواره رئیس سازمان برنامه و بودجه و وزیر امور اقتصادی و دارایی عضو شوراییالی و هیات امناء سازمان بوده اند و از اواسط سال قبل حذف شده اند) سازمان قرار گرفته و به نوعی یک استاندارد حسابداری ، حسابرسی و مالی محسوب می شود. به بیان دیگر طی نیم قرن اخیر دولت حقوق حقه بیمه شدگان را نپرداخته و باید الا آن را به ارزش واقعی روز بپردازد ولیکن دارد دبه می کند .

سرجمع بدهی های دولت تا انتهای سال ۱۴۰۳ بالغ بر ۱۰۰۰همت است و در سال جاری هم حدود ۴۰۰ همت بابت اصل و فرع اضافه می شود و دولت قرار است در سال جاری حدود ۱۸۵ همت از بدهی خود را بپردازد و با این فرض بدهی دولت حدود ۱۲۰۰ همت خواهد شد ولیکن دولتی ها رقم ۱۰۰۰همت را با دبه نمودن و با چرتکه خودشان به ۴۰۰ همت تقلیل داده و سپس با کسر رقمی که قرار است در بودجه امسال بپردازند به رئیس مجلس گزارش داده اند که دولت فقط ۲۴۰ همت به سازمان تامین اجتماعی بدهکار است و این یعنی دبه هزار همتی که دولت «همت» کرده است . این درحالی است که در تمامی این سالها سازمان تامین اجتماعی بر اساس حق بیمه های نسیه دولت ، به صورت نقدی و روزآمد خدمات و پوشش های بیمه ای را به سفارش دولت و مجلس انجام داده و یا از جیب بقیه بیمه شدگان برداشته و یا با فروش اموال و دارایی و اخذ تسهیلات عدم پرداخت حق بیمه توسط دولت را جبران نموده است ولی بدهیهای دولت به سازمان تامین اجتماعی بخاطر کاهش مستمر ارزش پول ملی به میزان فاحشی ارزش واقعی خود را از دست داده است و اگر اینچنین نبود ارزش واقعی بدهیهای دولت به سازمان تامین اجتماعی بالغ بر ۲۰۰۰همت می بود.

{اقتصاد}

طرح هوشمندسازی یارانه آرد و نان؛ اصلاح مصرف یا افزایش تخلفات؟

پیشنهاد مطرح‌شده از سوی اتحادیه نان این است که یارانه نان مستقیماً به مردم پرداخت شود و قیمت نان نیز به نرخ واقعی برسد. منظور این است که شیوه پرداخت یارانه تغییر پیدا کند.

وی ادامه داد: در حال حاضر یارانه نان توسط دولت به شکل دیگری توزیع می‌شود، اما این شیوه توزیع با مشکلاتی همراه است. به همین دلیل، برخی از کارشناسان معتقدند یارانه گندم باید به شکل دیگری پرداخت شود؛ به بیان دیگر، باید مانند سال ۱۳۸۹ عمل کنیم و یارانه آرد و نان را به‌طور مستقیم به مردم واگذار کنیم، یعنی مابه‌التفاوت یارانه به حساب مردم واریز شود و قیمت نان نیز واقعی شود.

کرمی تأکید کرد: این مدل باعث ایجاد رقابت در این بخش می‌شود. به‌نظر می‌رسد در چنین شرایطی کنترل کیفیت و قیمت نانِ بهتر انجام خواهد شد، چراکه زمانی که قیمت گندم واقعی باشد، قطعاً نظارت نیز مؤثرتر خواهد بود.

وی افزود: در حال حاضر نزدیک به ۹۰ هزار واحد نانوایی در کشور فعال هستند و با اجرای این مدل، رقابت در میان آن‌ها شکل می‌گیرد و نان با کیفیت‌تری در اختیار مردم قرار خواهد گرفت.

رئیس کارگروه آرد و نان اتاق اصناف ایران با انتقاد از نحوه اجرای طرح نانینو و هوشمندسازی یارانه آرد و نان که از سال ۱۴۰۱ اجرا شد، گفت: دولت در سال ۱۴۰۱ طرح نانینو را ارائه داد اما نتوانست آن را کنترل کند. این طرح اشتباه بود اما متأسفانه این اشتباه را نپذیرفتند. امروز هم، شرایط موجود به این دلیل است که عملاً نظارتی وجود ندارد.

وی افزود: وقتی شما می‌خواهید قیمت نان را واقعی کنید اما این قیمت واقعی را به نانوا نمی‌دهید، همین اتفاقات فعلی تکرار خواهد شد. وقتی قیمت نان به‌صورت دستوری اعلام می‌شود، در حالی که همه می‌دانند این قیمت واقعی نیست و باید بالاتر باشد، طبیعی است که مشکلات و فسادهایی در این مسیر ایجاد شود. ما نمی‌توانیم با زور و بگیر و ببند چیزی را درست

بازار خودرو همچنان راکد و بدون مشتری

اسد کرمی، رئیس اتحادیه نمایشگاه‌داران و فروشندگان خودرو تهران در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادآنلاین درخصوص وضعیت فعلی بازار خودرو می‌گوید: تا روز شنبه قیمت‌ها در بازار خودرو افزایشی بود، اما در حال حاضر بازار خوابیده و خرید و فروشی انجام نمی‌شود و بازار خودرو وارد فاز رکود شده است.

وی با تأکید بر اینکه هنوز کاهش قیمتی رخ نداده است، افزود: با وجود این که نرخ ارز کاهش یافته، قیمت خودروها تغییر محسوسی نداشته‌اند و همچنان در همان سطح قبلی باقی مانده‌اند. فعلاً بازار در حالت راکد قرار دارد و هیچ خبری از معاملات نیست. این فعال بازار خودرو خاطرنشان کرد: تا زمانی که خریداران وارد بازار نشوند، قیمت واقعی مشخص نخواهد شد. ممکن است خودرویی که هم‌اکنون ۲۰ میلیون تومان زیر قیمت عرضه شود و خریدار نداشته باشد، اما زمانی که جا بیفتد که قیمت خودرو کاهش داشته، مشتری و خریدار با هم توافق و معامله می‌کنند. به گفته این فعال بازار خودرو، یکی از عوامل تأثیرگذار در رکود فعلی، بلاتکلیفی در فضای سیاسی و اقتصادی کشور است. با توجه به برگزاری جلسات مذاکره، احتمال دارد تا چهارشنبه همین هفته مشخص شود که آیا بازار خودرو وارد مسیر کاهش قیمت شده است یا خیر.

آمریکایی‌ها تمایل به سرمایه‌گذاری در کدام بخش اقتصادی ایران را دارند؟

بخش اقتصاد– رئیس کمیسیون سرمایه‌گذاری و تامین مالی اتاق بازرگانی ایران گفت: حوزه انرژی از جمله نفت و گاز نیز از محل‌های دیگر جذب سرمایه به ایران است، این جذب سرمایه حتی می‌تواند به تولید برق نیز سرایت پیدا کند؛ در آمریکا شرکت‌های سرمایه‌گذار گوناگونی وجود دارند که فاینانس شرکت‌های فعال در حوزه انرژی را بر عهده می‌گیرند تا شرکت‌های انرژی پروژه را در ایران انجام دهند.

فرشید شکر خدایی بسترهای جذب سرمایه‌گذاری خارجی از سوی امریکایی‌ها در ایران را در صورت تداوم توافقات دو طرف تشریح و اظهار کرد: یکی از محل‌های سرمایه‌گذاری امریکایی‌ها در ایران می‌تواند خرید هواپیما از این کشور باشد این امر در قالب لیزینگ رخ می‌دهد و از محل درآمدی از که از هواپیما حاصل می‌شود هزینه آن پرداخت می‌شود و این می‌تواند یک نوع جذب سرمایه از امریکا به ایران باشد. چنانچه اکنون نیز ورود انواع ماشین آلات و تجهیزات خارجی به ایران یک نوع سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود و این موضوع می‌تواند علاوه بر حمل هوایی به دیگر حوزه‌های حمل و نقل و زیرساختی نیز توسعه پیدا کند. وی در گفت‌وگو با ایلنا افزود: حجم مسافری که از مسیر هوایی در داخل و خارج از ایران تردد دارد برای شرکت‌های سرمایه‌گذاری امریکایی که کار لیزینگ انجام می‌دهند جذاب است و از فاینانس کردن ایرلاین‌های ایرانی استقبال می‌کنند.

شکر خدایی ادامه داد: حوزه انرژی از جمله نفت و گاز نیز از محل‌های دیگر جذب سرمایه به ایران است، این جذب سرمایه حتی می‌تواند به تولید برق نیز سرایت پیدا کند؛ در امریکا شرکت‌های سرمایه‌گذار گوناگونی وجود دارند که فاینانس شرکت‌های فعال در حوزه انرژی را بر عهده می‌گیرند

کنیم. باید فضا را اصلاح کنیم.

کرمی با بیان اینکه راه اصلاح، واقعی‌سازی قیمت نان و پرداخت مستقیم یارانه به مردم است، توضیح داد: فرض کنید تفاوت قیمت نان پارانهای و نان آزادپز حدود ۵۰۰۰ تومان است. حالا اگر قیمت نان آزاد مثلاً به ۱۷ هزار تومان برسد، دولت می‌تواند روزانه ۱۲ هزار تومان به‌زای هر نفر به حساب مردم واریز کند. ۵۰۰۰ تومان هم مردم از جیب خود پرداخت می‌کنند. آیا مشکلی برای مردم ایجاد می‌شود؟ خیر.

وی تأکید کرد: در چنین شرایطی می‌توان همه نظارت‌های دستوری را حذف و فضا را رقابتی کرد. وقتی رقابت شکل بگیرد، قیمت نهایی ممکن است حتی کمتر از ۱۷ هزار تومان هم شود. چون در فضای رقابتی، هم قیمت قابل کنترل است، هم کیفیت و هم رضایت مردم افزایش می‌یابد. وی با اشاره به عملکرد ضعیف طرح نانینو گفت: تا زمانی که تفکرمان این باشد که مثلاً دستگاه نانینو بگذاریم تا فقط بشماریم مردم چند نان با کد ملی یا کارت بانکی خریده‌اند، نتیجه‌ای حاصل نخواهد شد. نهایت این مسیر همین بود که آقای وزیر سابق جهاد کشاورزی می‌گفت ما الان می‌دانیم با یک کارت بانکی چند نان خریداری شده است. خب آخرش چی؟ چه اتفاقی افتاد؟ این اطلاعات هم امروز غلط است و این طرح به نتیجه‌ای نرسیده. کرمی تصریح کرد: اگر واقعاً بخواهیم این سیستم را اصلاح کنیم، راهکار این است که پول را مستقیماً به حساب مردم واریز کنیم و از آن سو، قیمت نان را واقعی کنیم. در فضای رقابتی می‌توان کیفیت و قیمت را کنترل و رضایت مردم را جلب کرد. در حال حاضر حدود ۲۰۰ همت یارانه پرداخت می‌شود، اما اگر به یک مثلث نگاه کنیم که یک ضلع آن مردم، ضلع دیگر نانوا و ضلع سوم دولت باشد، می‌بینیم که همه طرف‌های این مثلث ناراضی‌اند. بنابراین، با وجود این حجم از یارانه، مشخص نیست دقیقاً دنبال چه هدفی هستیم. رئیس کارگروه آرد و نان اتاق اصناف ایران با اشاره به حجم بالای یارانه پرداختی در کشور گفت: ما هر سال در بودجه کشور بخشی را به یارانه‌ها اختصاص می‌دهیم، به‌طور مشخص، در سال ۱۴۰۰ حدود ۲۰۰ همت یارانه پرداخت شده است، اما در نهایت اتفاق خاصی برای مردم نیفتاده است. وی افزود: اگر قیمت نان واقعی و تفاوت آن به‌صورت یارانه به مردم پرداخت شود، مردم متضرر نمی‌شوند. به‌عنوان مثال، اگر امروز مردم برای خرید نان ۵۰۰۰ تومان پرداخت می‌کنند و قیمت واقعی نان ۱۷ هزار تومان باشد، دولت می‌تواند آن ۱۲ هزار تومان تفاوت را به‌صورت مستقیم به حساب مردم واریز کند. در این حالت، پول در اختیار مردم قرار می‌گیرد و خودشان انتخاب می‌کنند که چه نوع نانی بخرند؛ نان لواش، بربری، سنگک یا حتی نان فانتزی. این فضا، یک بازار رقابتی ایجاد می‌کند.

کرمی با تأکید بر اینکه چنین تجربه‌ای در کشور وجود داشته و موفق هم بوده است، ادامه داد: ما از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲ این مدل را اجرا کردیم و موفق هم بودیم. نمی‌دانم چرا با وجود تجربه موفق آن طرح، مجدداً اشتباه می‌کنند و آن را با طرح‌های جدید مانند طرح هوشمندسازی مقایسه می‌کنند. به نظر من، مقایسه طرح هوشمندسازی با آن طرح گذشته کاملاً بی‌اساس است.

وی اظهار کرد: مشکل اینجاست که افرادی که طرح هوشمندسازی را تدوین کردند، نه سواد کافی برای این کار داشتند و نه از کارشناسان و افراد با تجربه استفاده کردند. خودشان رفتند و با چند دانشجوی تازه‌کار طرحی را نوشتند. برای این طرح ۹۰۰ میلیارد تومان بودجه گرفتند، اما نتیجه چه شد؟ همان‌طور که ما از ابتدا هشدار دادیم، این طرح شکست خورد و حالا به همان نتیجه رسیده‌اند.

کرمی در پایان تصریح کرد: به‌صراحت می‌گویم که باید هرچه سریع‌تر دستگاه‌های نانینو جمع‌آوری شود، چراکه نه برای مردم فایده‌ای دارد، نه برای دولت و نه برای نانوا. جمع‌آوری این دستگاه‌ها به نفع همه است؛ هم مردم، هم دولت و هم تولیدکننده.

کیفیت مناسبی با ارزش واقعی آن ندارد.

کرمی همچنین در پاسخ به پرسشی درباره میزان حباب در قیمت خودروها گفت: قیمت تمامی خودروها دارای حباب است و تقریباً هیچ کالایی در بازار نیست که بتوان گفت قیمت واقعی دارد. به عنوان مثال، خودرویی مانند دنا با قیمت یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان عرضه می‌شود، در حالی که این عدد هیچ تناسبی با ارزش واقعی آن ندارد.

این فعال بازار خودرو در ادامه گفت: به طور کلی نمی‌توان عدد دقیقی برای ارزش واقعی خودروها ارائه کرد، اما می‌توان گفت که قیمت‌ها در بازار داخلی بسیار بالا است. مونتاژی‌ها نیز شرایطی مشابه دارند، هرچند برخی از آنها از کیفیت مناسبی برخوردارند.

وی افزود: در مقابل، خودروهای خارجی معمولاً دارای آپشن، ایمنی و کیفیت متناسب با قیمت خود هستند و حباب قیمتی کمتری دارند.

کرمی در پایان با اشاره به احتمال تأثیر مثبت مذاکرات و کاهش نرخ ارز، پیش‌بینی کرد: در صورت ادامه روند نزولی دلار، قیمت خودرو نیز کاهش پیدا خواهد کرد. به عنوان مثال، دنا که هم‌اکنون با قیمتی بیش از یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان معامله می‌شود، می‌تواند تا حدود ۷۰۰ میلیون تومان نیز کاهش یابد؛ یعنی بین ۴۰۰ تا ۵۰۰ میلیون تومان پایین‌تر از قیمت فعلی عرضه شود.

فناوری‌های نو در تجهیزات بیمارستانی فرصت بزرگی برای جذب سرمایه در توسعه توریسم سلامت ایجاد می‌کند.

وی اضافه کرد: ایران در جذب سرمایه در حوزه گردشگری هم از مزیت نسبی چشمگیری برخوردار است و به یقین این پتانسیل می‌تواند به سرمایه‌گذاری شرکت‌های گردشگری بزرگ جهان در کشور ما بینجامد با این حال ناگفته نماند که موضوع آب در جذب سرمایه‌گذار نقطه ضعف ایران محسوب می‌شود و بنابراین شاید لازم باشد در جذب سرمایه‌گذار در حوزه مدیریت آب هم کار بزرگی انجام شود تا مشکل ناترازی آب از این طریق برطرف شود. رئیس کمیسیون سرمایه‌گذاری و تامین مالی اتاق بازرگانی ایران اذعان داشت: دستاورد نهایی افزایش جذب سرمایه‌گذاری خارجی توسعه اقتصادی، افزایش درآمد و مهم‌تر از همه تقویت ریال است، اکنون ما به عنوان جامعه ایرانی که درآمد ریالی داریم بسیار فقیر شده‌ایم و این امر زمانی که پا را از کشور بیرون می‌گذاریم برجسته‌تر می‌شود. علاوه بر این جذب سرمایه‌گذار خارجی کاهش هزینه مبادله را برای ایران در بر خواهد داشت. وی بیان کرد: هچنین مهم‌ترین دستاوردی که این مذاکرات برای جامعه ایرانی دارد بازگشت امید به فعالان اقتصادی برای بهتر شدن اوضاع است، در شرایطی که آینده قابل پیش‌بینی نباشد سرمایه که ترسو و گریزان است از تولیدی فاصله می‌گیرد و این اتفاق علاوه بر اینکه مانع توسعه می‌شود، کاهش ریسک سیاسی را برای کشور در بردارد، بخش قابل توجهی از انتظارات تورمی به ویژه در مورد طلا و دلار از ریسک‌های سیاسی ناشی می‌شود و وقتی دورنمای آینده جنگ و تنش است مردم تلاش می‌کنند با خرید طلا و دلار قدرت خرید خود را حفظ کنند.